

Longpunt Haarlem 14 april 2016,
Nieuwe ontwikkelingen in het onderzoek naar longziekten

Op 14 april 2016 hield Dorothee Laan onderzoeker/researcher bij het Longfonds een lezing over nut en noodzaak van het onderzoek naar longziekten en de nieuwste ontwikkelingen.

Waarom is het zo belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan?

In Nederland wonen ongeveer één miljoen mensen die lijden aan een longziekte.

Over het algemeen zijn deze ziekten niet te genezen, wel wordt steeds gezocht naar methoden om de gevolgen ervan minder ernstig te maken.

In ons land zijn 50.000 mensen die een ernstige vorm van astma hebben en bij wie de medicijnen niet goed werken. 10% van alle astmapatiënten heeft de ziekte niet onder controle. Daarnaast worden er per dag 63 mensen in het ziekenhuis opgenomen met een longaanval. Elke dag krijgen zo'n 35 kinderen te horen dat ze allergisch astma hebben. Door de verbeterde diagnostiek is dit aantal de laatste jaren toegenomen. De aanwezigheid van fijnstof in de lucht is vooral schadelijk voor deze categorie mensen.

Speerpunten voor het beleid zijn onder andere de mogelijkheden om kapotte longen te repareren, het vinden van een vaccin of ander middel tegen astma en het vinden van betere behandelingen van ernstige longziekten.

Subsidie

Een belangrijk deel van de inkomsten van het Longfonds gaat naar wetenschappelijk onderzoek. Per onderzoek kan er 800.000 euro uitgetrokken worden. Het Longfonds doet zelf geen onderzoek maar subsidieert goede projecten. Bij de toekenning worden ook patiënten betrokken.

De subsidie wordt bij voorbeeld verleend voor een samenwerkingsverband van de grote instituten, het stimuleren van jonge talentvolle onderzoekers of het verlenen van kleine subsidies voor bijvoorbeeld congressen en proefschriften.

Onderzoek, drie fasen; het belang van praktijkonderzoek

Het onderzoek bestaat uit drie fasen:

1. Basaal: wetenschappers proberen in het lab te ontrafelen hoe een ziekte in elkaar zit, welke stoffen een rol spelen en hoe dat samenhangt.
2. Van lab naar praktijk: wetenschappers leggen de link tussen ontdekkingen in het lab en toepassingen in de praktijk (proces kan jaren in beslag nemen).
3. Wetenschappers passen de gevonden resultaten toe in de praktijk. Een aantal longpatiënten wordt betrokken in dit praktijk onderzoek. Als dit onderzoek goede resultaten laat zien, kunnen alle longpatiënten er in Nederland mee te maken krijgen.
4. Farmaceuten worden in een later stadium pas ingeschakeld.

Tip

Bij praktijkonderzoek kunnen patiënten deelnemen. U kunt hier bij de behandelend longarts naar vragen.

Voorbeelden van onderzoek

- Long-op-een-chip. Onderzoekers van de universiteiten van Twente, Leiden en Rotterdam staan aan de start van baanbrekend onderzoek: long-op-een-chip. Het doel is longweefsel te kweken op een chip. Daarmee kunnen onderzoekers medicijnen testen om kapotte longen te repareren.

- Waardoor worden de longen van kinderen die de ziekte ontwikkelen plotseling stijf en dik? Het is nog grotendeels een mysterie hoe astma ontstaat. Onderzoeker Martijn Nawijn zoekt uit of een medicijn astma kan voorkomen of zelfs genezen. Wat verandert er in de longen? Begrijpen “hoe” is een stap in de ontwikkeling van medicijnen om astma te voorkomen of te genezen.
- Zijn de bacteriën in je neus bepalend voor het ontstaan van astma? Het neusvocht van gezonde mensen kan dan misschien dienen als medicijn. Dit onderzoek van Marc van der Schee loopt van 2015 tot en met 2017.
- Jasper Been doet veel onderzoek naar de invloed van sigarettenrook op pasgeborenen en jonge kinderen. Sigarettenrook is extra schadelijk voor kinderen, omdat hun longen nog in ontwikkeling zijn. Onderzoek naar de invloed van tabaksontmoedigingsbeleid op de gezondheid van kinderen in Nederland en wereldwijd. Onderzoek loopt van 2015 tot en met 2018.

Dit is een keuze uit het lopende onderzoeken. Op de website van het Longfonds <https://www.longfonds.nl/lopende-onderzoeken/jong-talent#> vindt u uitgebreidere informatie.

Onderzoek aanvragen

Elk binnengekomen idee wordt beoordeeld door de WAC (Wetenschappelijke Advies Commissie), bestaande uit wetenschappers, zorgverleners en sinds 2005 ook patiënten. Van alle binnengekomen voorstellen worden er 10 verder uitgewerkt. Daarna wordt alles beoordeeld door buitenlandse onderzoekers. Tenslotte brengt de WAC advies uit aan het bestuur van het Longfonds over de beste en meest relevantie onderzoeken.

Mijlpalen Longfonds door de jaren heen

- Vijftiger jaren: Astma is een longziekte en zit niet tussen je oren
- Zestigere jaren: alledaagse dingen maken mensen benauwd; allergisch astma en immunologisch onderzoek
- Zeventiger jaren: revolutie in de behandeling, ontwikkeling inhalator
- Tachtiger jaren: COPD is iets anders dan astma (verschillen in ontstaan)
- Negentiger jaren: aandacht voor longrevalidatie, met name voor COPD patiënten
- Jaren 2000: Elektronische neus (E-nose) kan zorgen voor snellere diagnose

Patiëntenparticipatie

U kunt zelf met het Longfonds contact opnemen als u met een longprobleem zit wat misschien nog niet zo bekend is of nog niet onderzocht.

Voorts worden patiënten steeds vaker betrokken bij onderzoek en advisering. Niet alleen als proefpersoon maar ook en vooral als adviseur / partner / opdrachtgever. Ervaringskennis is aanvulling op wetenschappelijke kennis en het betrekken van patiënten vergroot de kwaliteit van onderzoek. Hiermee wordt ook de maatschappelijke relevantie van onderzoek verbeterd.

Tot slot een gratis tip voor de afdeling communicatie

De aanwezigen ergerden zich aan het geluid en het beeld bij de clipjes van het Longfonds. Kan het allemaal wat rustiger en overzichtelijker, minder “flitsend”?

Verslag: Annemarie Broek, met dank aan de website van het Longfonds.

Bovenstaand verslag kwam tot stand zonder wetenschappelijke toetsing; er kunnen derhalve geen rechten aan worden ontleend.